RISKBEDÖMNING AV ORGANISK GÖDSEL

Denna checklista kan användas för bedömning av de hygienrisker som förknippas med användning av organisk gödsel.
De risker som framförallt beaktas är mikrobiologisk kontaminering samt eventuellt också kemisk kontaminering för vissa grödor, som beror av på typ av gödselmedel, spridningsmetod och tidpunkt för spridning. All riskbedömning utgår från grödans och den färdiga produktens egenskaper och hur den färdiga produkten används som livsmedel.
Tänk igenom varje punkt ordentligt, anteckna problem, kunskapsluckor m.m. och tag hjälp vid behov.
Riskbedömning ska göras för all användning i certifierade grödor antingen med utgångspunkt från gröda alternativt typ av gödsel men alltid med målet att den färdiga produkten ska vara säker för konsumenten.
Nedan redovisas en översiktlig genomgång, som kan ge viss vägledning till hur man ska bedöma riskerna.
Observera att för varje konstaterad risk ska man ange förslag till åtgärd som kan upphäva eller minimera risk för skada och ohälsa.

Riskbedömning	Låg eller försumbar risk	Risk som måste beaktas	Hög/kritisk risk	Ej relevant
	Typ av organisk gödsel			
Produkter	**Processad gödsel; precisions-applicering**	**Stall, flyt och sväm samt biogödsel**	**Flytande produkter (biogödsel)**	
potatis, rotfrukter, utom morötter				
övriga frilandsgrönsaker, inkl morötter; ätliga delar ovan mark				
jordgubbar, o.a. marknära bär				
bärbuskar				
äpple, päron, plommon, körsbär				
växthusgrönsaker och jordgubbar				

Bedömning för (*grupp av grödor/ produkter*)	
Typ av organisk gödsel:	
Spridningsteknik: (*bred-/radspridning, myllning, etc*)	

GÖDSELNS URSPRUNG, LAGRING OCH HANTERING

	Ja	Nej	Ej aktuellt	Kommentarer och åtgärdsförslag
Är gödselmedlets ursprung känt?				
Finns det dokumentation som visar gödselmedlets ursprung?				
Finns det innehålls-/produktinformation för gödselmedlet?				
Lagras gödseln avskilt utan risk att förorenas från djur, färsk gödsel, läckage från latrin och septitankar etc?				

© Copyright/Upphovsrätten till denna produkt tillhör Sigill Kvalitetssystem AB, Stockholm, Sverige.

Lagras gödseln avskilt utan risk för att förorenas från växtskyddsmedel eller andra kemiska produkter på företaget?				
Lagras gödseln utan att förorenas av andra källor från omgivningen(t.ex. läckande oljetankar, industrier, oförsiktig spridning av växtskyddsmedel eller mineralgödsel, läckage från deponier, avrinning från vägar)?				

KONTROLL AV GÖDSELKVALITET

	Ja	Nej	Ej aktuellt	Kommentarer och åtgärdsförslag
Har gödseln genomgått någon form av behandling före användning *(t.ex. kom-postering, upphettning eller hygienisering)?*				
Väljs gödselmedel, så att risker för kontaminering undviks?				
Har gödselmedlet analyserats med avseende på växtnäringsinnehåll? *(Avser framförallt behandlade/processade produkter)*				Datum för senaste analys
Har gödselmedlet analyserats med avseende på förekomst av tungmetaller? *(Avser framförallt behandlade/processade produkter)*				Datum för senaste analys
Har gödselmedlet analyserats med avseende på ev. andra potentiellt skadliga ämnen? *(Avser framförallt behandlade/processade produkter)*				Vad och när
Har gödselmedlet analyserats med avseende på mikrobiologisk kvalitet? *(Avser framförallt behandlade/processade produkter)*				Vad och när
Har andra ”kvalitetsegenskaper” analyserats eller påvisats? *(Avser framförallt behandlade/processade produkter)*				Vad?
Har förekomst av ogräsfrön i gödseln undersökts och uppmätts? *(Avser framförallt behandlade/processade produkter)*				
Har alla analyser gjorts av ett ackrediterat laboratorium?				

SPRIDNINGSTEKNIK OCH TIDPUNKT

	Ja	Nej	Ej aktuellt	Kommentarer och åtgärdsförslag
Sker spridning och nedbrukning gödsel före etablering (sådd/planering) av grödan?				Hur lång tid innan etablering av grödan:
Undviks spridning av gödsel i växande gröda?				
Väljs metod och tidpunkt för spridning så att risker för kontaminering undviks?				
Används spridningsteknik som gör att gödsel inte träffar ätliga delar av produkten?				
Sker nedbrukning av gödsel vid spridning i växande gröda?				

© Copyright/Upphovsrätten till denna produkt tillhör Sigill Kvalitetssystem AB, Stockholm, Sverige.

Kan spridningen av gödsel göras så att det går att undvika rester av gödselmedel som kan kontaminera produkten vid skörd?				
Görs val av gödselmedel och spridnings-metod så att risker för kontaminering från stänk vid regn och bevattning kan undvikas?				
Om gödsel träffar ätliga delar av grödan/produkten – görs något för att minska påverkan (t.ex. bevattning efteråt)?				

KVALITETSSÄKRING AV SKÖRDAD PRODUKT

	Ja	**Nej**	**Ej aktuellt**	**Kommentarer och åtgärdsförslag**
Finns det beredskap för att analysera salufärdiga produkter om ogynnsamma omständigheter har ökat risken för kontaminering av den färdiga produkten?				
Anlitas ett ackrediterat laboratorium för analys av färdiga produkter?				

SUMMERING AV GENOMGÅNG

Antal kontrollpunkter som besvarats				

Bedöms använd organisk gödsel, med angiven spridningsmetod och tidpunkt för spridning, vara lämplig för angivna grödor/produkter?

☐**JA**

☐**Ja, med åtgärder angivna i checklistan ovan**

☐**Nej, på grund av:**_____(*ange orsak*)

_____ _____

Datum Underskrift

© Copyright/Upphovsrätten till denna produkt tillhör Sigill Kvalitetssystem AB, Stockholm, Sverige.